

CONCLUSIONS GENERALS

**de les aportacions dels mestres,
en el marc de la**

I JORNADA DE MESTRES CENTRE D'ESTUDIS JORDI PUJOL

Terrassa, 19 de juliol de 2005

INDEX:

- 0.- Introducció: presentació, dades generals i estructura de la jornada
- 1.- Conclusions a la pregunta transversal
- 2.- Conclusions a les preguntes específiques.

0.-Introducció

Convocats pel *Centre d'Estudis Jordi Pujol*, un grup de quasi 100 mestres del nostre País es trobaren el proppassat mes de Juliol-05 (dia 19) al Museu de la Ciència i la Tecnologia de Terrassa, amb l'objectiu de debatre i identificar les respostes més directes i rellevants que aquest col·lectiu donava a determinades preguntes de l'àmbit educatiu que se'ls hi plantejaren des de l'organització, a partir de l'experiència del seu exercici professional quotidià a les seves escoles.

Aquest grup de mestres, de procedència diversa en quant a titularitat de centre i etapes formatives, respongueren amb entusiasme, molt activament i positiva a la crida que el CEJP els va formular, demanant de manera majoritària, en finalitzar la Jornada, la continuïtat futura en el desplegament dels objectius de la mateixa, que entre d'altres i de manera explícita i remarcable, es proposava escoltar la veu del mestre de manera directe i transparent entorn les seves vivències, preocupacions i inquietuds professionals més actuals i destacables, sempre amb l'horitzó de la millora de la qualitat d'ensenyament al nostre país.

A efectes de dades concretes de la composició del grup finalment assistent a la jornada, destaquem les següents:

a) Dades generals :

-Pel que fa a la Titularitat de l'escola:

	TOTAL	%
Representants escola pública	37	37%
Representants escola privada concertada	57	57%
Altres Institucions formatives	7	7%
TOTAL ASSISTENTS	101	100%

-Pel que fa a les etapes d'ensenyament on desenvolupen la seva tasca:

Infantil i primària	23	23%
Secundària i batxillerats	43	43%
A diferents nivells, etapes i/o serveis educatius	35	35%
TOTAL ASSISTENTS	101	100%

-Pel que fa a l'àmbit territorial:

	TOTAL	%
Representants àmbit territorial Barcelona	81	81%
Representants àmbit territorial Tarragona	12	12%
Representants àmbit territorial Lleida	0	0%
Representants àmbit territorial Girona	8	8%
TOTAL ASSISTENTS	101	100%

A partir d'aquest "gran grup" es varen formar, per a desenvolupar l'activitat prevista, sis grups més reduïts de mestres d'entre 15-17 persones cadascun, degudament representatius del grup gran i en els quals un dels membres exercia el paper de secretari/moderador de l'activitat.

c) Estructura de la jornada i tipus d'activitat realitzada

A la primera part del matí (de 10 a 12) es va proposar una dinàmica simple, directe i oberta, buscant el consens o el pes específic en/de les respostes a les preguntes plantejades per l'organització (una de transversal i dues d'específiques¹), en el marc del treball en els grups "reduïts". Posteriorment durant el plenari (de 12 a 14h.) els secretaris varen exposar sintèticament conclusions i consensos en quant a respostes i comentaris a les preguntes, i s'obriren diferents torns de debat general entre tots els assistents.

Passem a continuació a exposar sintèticament el resultat i conclusions d'aquestes dinàmiques grupals.

---

¹ Veure annex-1

1.-Conclusions a la pregunta transversal:

“Quins serien els 3 aspectes fonamentals, endreçats jeràrquicament (amb puntuació de 3 -màxima importància- a 1), que segons el seu parer constitueixen els 3 aspectes claus en els que cal avançar decididament per a la millora de la qualitat de l’educació, al nostre país?”

Exposem a continuació i de manera molt sintètica aquelles aportacions més rellevants i significatives i que obtingueren un mínim consens, tant en el treball realitzat pels subgrups, com per la ratificació d’aquest treball de grups en la posada en comú del plenari de la jornada.

1.1. Redefinició de les noves xarxes de coresponsabilitat educativa: rols, responsabilitats, drets i deures dels diferents agents socials (acord i compromís social).

Fent una radiografia transversal, ha guanyat per 17 punts la redefinició pragmàtica i teòrica de les noves xarxes de coresponsabilitat educativa per tal que cadascú faci la feina i els rols que li pertoquen. Els agents de la xarxa global educativa són els media, família, alumnes i professors en base a un acord REAL. Es fuig del missatge de l’escola solitària i delegada en ella mateixa.

1.2. Necessària estabilització del sistema educatiu, del seu marc legal, despolititzant, desburocratitzant.

En segon lloc, coincideixen tots en redefinir el marc legal i despolititzar un àmbit de l’educació subjecte a ideologies polítiques. Volem un marc d’estabilitat i desburocratitzat. Hi ha processos lents entre una i altra escola i el mestre no és una motxilla que carrega tota mena de funcions i tasques.

1.3. Replantejament dels models de formació inicial i contínua (a mida, amb finançament, en context, amb recursos, aplicable davant dels nous reptes educatius i innovadora)

Replantejament dels models de formació inicial i contínua dels mestres. Aposta per la formació contínua que surti del treball en cursets esporàdics fora del centre i context, formació no fragmentada. L’escola ha de poder afrontar els reptes globals i alhora específics del seu context, que varia en funció de l’escola.

1.4. Altres aspectes que es van destacar però amb menys valor de consens:

- Potenciar l'esforç com a actitud bàsica de tots plegats.
- Millorar la consideració social del mestre.
- Invertir en recursos humans per a optimitzar-los. Una escola diversa necessita una bona definició d'aquests recursos.
- Donar resposta clara a la diversitat.

En conclusió: el sistema s'ha sobmogut, cal una redefinició que estabilitzi i reglamenti el model per saber quin rol juga cadascú dins d'aquest concepte de xarxa.

2 – Conclusions a les preguntes específiques.

Exposem a continuació i de manera molt sintètica aquelles aportacions/conclusions que es deriven del treball fet pels subgrups entorn a preguntes específiques que se'ls va formular i que no eren coincidents amb les altres preguntes que es formulaven als altres grups. En aquest cas, per tant, no es posava tant l'èmfasi en els consens del plenari sinó d'un mínim consens dins del subgrup de treball, recercant respostes més concretes a preguntes més específiques.

2.1. Conclusions del grup A a les dues preguntes específiques següents:

2.1.a. –Com i en què millorar la formació inicial i continuada dels mestres, per respondre millor a les necessitats reals d'actuació professional?

Formació Inicial

- És important que el professor tingui una molt bona formació pel que fa als continguts propis de la seva matèria o especialitat (entre d'altres coses, perquè això li dona més seguretat).
- En aquesta formació inicial serien necessàries més pràctiques (molt especialment a ESO i BAT).
- El professor nou hauria de conèixer la “cultura del centre”, tenir molt clar en quin centre està.
- Cal aprofitar l'experiència dels professors més veterans i experts per a fer l'acompanyament dels professors nous.

Formació Continuada

- És important que els mestres disposin d'eines d'anàlisi sociològica que els permetin conèixer les necessitats de l'entorn, per a estructurar la seva formació.
- Però també, i molt, convé tenir molt clares les necessitats que sorgeixin dels claustres i assemblees de professors.
- Per tant, és necessària una bona coordinació, una coordinació atenta a l'adequació dels cursos a les necessitats reals, per tal d'evitar situacions de voluntarisme o de formacions que no reverteixin en l'escola.
- Cal facilitar l'assistència a les activitats interessants.
- Proporcionar temps de trobada per a compartir recursos entre professors de diferents escoles.
- Però també fer venir a les escoles gent d'altres àmbits que estan en contacte amb altres realitats. Gent experta (no només educadors).
- Continguts necessaris: noves tecnologies, i aprendre dinàmiques que trenquin amb la docència més tradicional i impliquin l'alumne en l'experimentació.

- Proporcionar als professors un temps d'aturada, per al reciclatge, però sobretot per a la renovació en tots els sentits.
- Importància de l'avaluació de la formació, especialment en relació a com arriba el resultat de la formació als nostres alumnes

2.1.b. Quina seria la millor manera de donar resposta a les situacions de conflicte o violència que sorgeixen a l'escola?

- A títol gairebé de “previs”: proporcionar educació psicoemocional des de petits, perquè siguin gestors de les seves emocions.
- Fer els més grans coneixedors de les normes (per bàsiques i elementals que siguin), el “reglament de règim intern”, per a evitar problemes ja d'entrada.
- Els professors haurien de “sortir fora”, entrar en contacte amb professionals que tracten amb els alumnes en altres àmbits i que ens poden ajudar ja sigui directament, o bé permetent-nos conèixer dades que ens ajudin a entendre millor determinats alumnes i situacions.
- Recomanació general: no perdre mai la calma (per a no generar nosaltres el conflicte i/o donar una resposta inadequada).
- Formar en valors.
- Implicar els alumnes en la resolució dels conflictes (comissions on hi ha alumnes que han rebut formació específica i que se n'ocupen de forma rotatòria).
- Mediació, amb tot el que implica de formació psicopedagògica per a disposar d'eines i recursos que permetin donar resposta a una situació, analitzant què ha passat, per què ha passat i com es pot evitar que torni a passar.

2.2. Conclusions del grup B a les dues preguntes específiques següents:

2.2.a. Com i en què es podria millorar la relació escola-família?

Hi ha dos postures: **potenciar l'escola de pares o involucrar-los i redefinir el paper dels pares a l'escola.** Es considera un bon mecanisme realitzar entrevistes amb els pares, sempre enfocant-les des d'una visió optimista, generant factors d'empatia. També aprofitar els nous canals de comunicació per tenir un contacte més corrent i directe amb els pares, per exemple desenvolupant la intranet de les escoles.

Afegeixo:

- Coordinació amb els pares (AMPA), organització d'activitats conjuntes; escoles de pares, per exemple, FEAC, un programa de la Fundació Escola Cristiana que té per objectiu la reflexió conjunta entre pares i mestres de temes relacionats amb l'educació; replantejament del paper dels pares a l'escola.
- Referent als nous canals de comunicació perquè els pares puguin col·laborar i fer un seguiment de les activitats dels fills, vam proposar la

intranet del centre i l'espai web de l'escola on queden recollides a les activitats dels alumnes.

- Per últim, també es proposava campanyes externes que prioritzin la figura de l'educador i de l'educació (campanyes no com la última que es va fer, precisament!)

2.2.b. Com podríem millorar la sostenibilitat i eficàcia dels processos d'innovació i renovació pedagògica a l'escola?

S'ha de produir un reconeixement de la innovació entre els propis companys mestres dels centres. S'han de reconèixer en el currículum tant les hores de docència, com les hores de recerca. En la formació inicial dels mestres aquests han de conèixer la realitat de l'escola on han de treballar i cal tenir un major prestigi social per tal d'evitar que al món de l'ensenyament hi acabin abocats els "rebotats". Pel que fa a la formació continua es demana que sigui aplicable i que reverteixi en la dinàmica quotidiana de l'aula.

Afegeixo:

- Les reunions (nombroses en moltes escoles), cal reconvertir-les en sessions de treball, en espais de "posada en comú" d'estratègies, de dubtes; cal que es parli de pedagogia, de didàctica; compartir dubtes i reptes.
- Cal que hi hagi intercanvi entre centres i entre mestres: compartir materials, recursos, etc.
- La formació permanent ha d'estar programada i integrada en una proposta superior, un projecte de formació permanent per a l'escola on s'hagi detectat les necessitats i on es contempli l'aplicació de la formació rebuda.
- En el punt que hi va haver un acord unànim i que es va considerar del tot imprescindible en el tema de la innovació i renovació pedagògica (en d'altres, segurament, també) és l'actitud de la persona, l'actitud amb que afronta el dia a dia. Si parlem d'innovació tecnològica, difícilment podrem compartir innovacions si els mestres no en són usuaris quotidians de la tecnologia. Per això requereix un canvi de xip, un canvi d'actitud, requereix una actitud flexible però ferma. En la "configuració" del mestre innovador, aquesta actitud hi és implícita.
- Per millorar els processos d'innovació i renovació pedagògica, també vam acordar que cal un projecte d'escola, no d'un mestre concret; un projecte on l'equip directiu hi té un paper clau, i, altra vegada, l'actitud de cadascú, també. Els processos d'innovació, afecten a tota l'escola, no a un curs o a una tutoria, i cal que el claustre hi tingui un paper actiu.

2.3. Conclusions del grup C a les dues preguntes específiques següents:

2.3.a. En quins aspectes considereu que hauria de millorar l'autonomia de gestió dels centres educatius?

Cal parlar d'Autonomia de gestió REAL. Tenir la possibilitat real de poder gestionar els RRHH i econòmics del centre. Cal establir una manera de lideratge o equips directius que tinguin aquesta capacitat de gestió. Els programes de gestió que s'envien des dels Departaments han de funcionar. També hem de poder organitzar els currículums dels

nostres propis centres. Finalment, hem de poder gestionar l'horari de classe, la contractació de professional docent i establir paràmetres de qualitat concrets per a cada centre, no com es fa ara, que són globals.

2.3.b. Des de la vostra vivència d'aula, quins serien els valors en què avui per avui caldria posar-hi el màxim esforç educatiu? (per devaluació, per rellevància o per les dues coses)

L'esforç i la constància, la responsabilitat que implica allò que cal fer i acceptar les conseqüències d'allò que hem fet ja, i el respecte a la persona i entre les persones. Comprimís, sociabilitat, llibertat i habilitats socials.

2.4. Conclusions del grup D a les dues preguntes específiques següents:

2.4.a. Com podríem millorar en la cultura-valor de l'esforç vinculat a l'aprenentatge?

Perdent la por a l'esforç, ja que és un valor positiu i garantint una sostenibilitat del mateix procés educatiu. Cal enfortir les assignatures clau. Cal recuperar la cultura de la diversitat, entesa com a la particularitat de cada individu, fent un ensenyament "a mida" de cada alumne per poder-li demanar a cadascú en funció de les seves possibilitats així com atendre a cadascú en la mesura de les seves necessitats, demandes o particularitats.. I per últim recuperar la cultura de l'avaluació. I en aquest sentit és molt important fer esment a l'avaluació formativa: aquella que dona indicis al mestre al llarg del procés educatiu per tal d'introduir els correctors, estímuls,...necessaris que portin a una relació d'ensenyament-aprenentatge rica i profitosa. Així mateix, també cal considerar l'avaluació final o sumativa com a necessària. Tanmateix, insistint en l'accent que posem en l'avaluació com a pràctica que dona qualitat al procés educatiu i no que es limita a mesurar.

2.4.b. Com podríem millorar la relació entre l'escola i el territori-entorn on s'ubica? I amb l'administració educativa (local i autonòmica)?

Integrar els serveis educatius: EAPs, serveis socials, professionals especialistes que intervinguin, serveis sanitaris, penitenciaris,...si és el cas.

Intensificar la relació amb el nucli familiar i fixar clarament els límits de la responsabilitat de l'escola i dels diferents agents socials o institucions per tal d'aconseguir, d'aquesta manera una coresponsabilitat educativa real.

2.5. Conclusions del grup E a les dues preguntes específiques següents:

2.5.a. Quina seria la millor manera de donar resposta al fenomen de la immigració i l'impacte que té a l'escola?

El tema s'escapa una mica de l'escola, perquè també és social. Valorem els sistemes d'acollida que es fan en d'altres països mitjançant els quals el nen poc a poc entra a l'aula que li pertoca. El nen ha d'aprendre a relacionar-se, la cultura, les actituds i la llengua. Això implica que l'acollida no és sols escolar, sinó també social i familiar, cosa que no contempla del tot la cultura actual. Fomentar el català com a llengua d'acollida. Evitar la creació d'escoles-guethos amb immigrants.

2.5.b. Com s'hauria d'actuar des de l'escola davant la influència creixent dels mitjans de comunicació en l'educació dels nois/noies?

Que hi hagi al Consell Audiovisual de Catalunya més control sobre la programació infantil. Educar els alumnes amb sentit crític perquè sàpiguen que no han de creure tot el que diuen els mitjans. Aprendre a mirar les imatges i valorar-les

2.6. Conclusions del grup F a les dues preguntes específiques següents:

2.6.a. Com creieu que podria millorar el prestigi i la imatge social de la professió docent?

1. Millorant el reconeixement des de les administracions públiques a l'escola.

- Incrementar el percentatge del PIB que s'inverteix en Educació.
- Donar incentius als docents amb programes motivacions.
- Facilitar la formació amb modalitats diferents a les tradicionals.

2. Incorporant i augmentant la presència, selectiva i de qualitat, dels mestres i professors en els mitjans de comunicació.

3. Vetllant per la pròpia valoració i reconeixement.

2.6.b. Quins serien els aspectes claus que estarien a l'arrel del fracàs escolar i com reaccionar-hi amb més eficàcia?

1. Identifiquem com causes del fracàs escolar:

- Entorn social:
- Problemes de desestructuració familiar.
- Excés d'obligacions i d'activitats extraescolars en què es fa participar als nens.
- Manca de cultura de l'esforç. *Cultura del zapping.*

- Actualment s'escolaritza al 100% de la població i això requereix una lectura en aquest sentit.
- Entorn escolar:
- Acció tutorial poc eficaç.
- Professorat poc preparat per als nous reptes i situacions escolars.

2. Creiem que es podria reaccionar:

- a) Formant adequadament als ensenyants (formació inicial i continuada).
- b) Amb una avaluació externa rigorosa (objectiva, racional, constructiva i no polititzada).
- c) Proposant itineraris formatius dins dels centres de secundària.